

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN

Uredništvo in administracija v Ljubljani, Gradbena štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri čekovnem naročniku za leto 1921: letna K 120, za pol leta K 65, za četrt leta K 30, mesečno K 20, za inozemstvo

Številka 11.953. — Številka telefona 552. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 27. avgusta 1921.

ŠTEV. 89.

Trgovci, industrijalci in obrtniki! Udeležite se Ljubljanskega Velikega Semnja od 3. do 12. septembra.

Politični pregled.

Ko je bil sprejet ustavni zakon, je bilo pričakovati, da bo nastopilo v našem notranjepolitičnem življenju nekako izmirjenje in se bo začela kretati politika v mirnejše smeri. Ali nile, ki so vodile opozicijski boj, se niso nikakor umirile ter z vsem povdarnostjo nadaljujejo svojo načelno kampanjo. Dočim imajo vladne stranke brezdvomno zaslugo, da so v prehodni dobi ustvarile najnujnejše predpogoje državnega življenja, je danes podoba, da se že tvorijo obrisi novih političnih orijentacij in da bo v bližnji bodočnosti prišlo do večjih, morda tudi načelnih izpremenb. Ako samo mrisimo razmere v svoji ožji demovini, vidimo, da živimo v važni razvojni dobi. Avtonomistično gibanje, ki je bilo v početku bolj kulturnega značaja, posega vedno bolj v politično življenje in se pod njegovim vplivom porajajo nova gesla. Še bolj pa je razvit ta pokret na Hrvaškem, kjer je pod pritiskom razmer zavzel naravnost protidržaven značaj, tako da bo treba energičnih operacij odločnega javnega življenja, da ne pride do katastrofe.

Glavni voditelji opozicije Protić, Trumbić in Radić so imeli nedavno važno politično posvetovanje, na katerem so premetavali možnost politične koalicije opozicijskih strank. Vloga, ki jo igra Protić, ni povsem jasna, ker je na eni strani brezdvomno, da je radikalec z nebroj tihimi pristaši, dočim oficijelno stoji izven stranke in ima navidezno proste roke. Njegov koncept države je v veliki meri avtonomističnega značaja in pripoznava posameznim plemenom več samostojnega razmaha, kot so si ga upale ustvariti vladne stranke v ustavnem zakonu. V tem oziru se Protiću zelo približuje tudi Trumbić, ki je tako ostro napadal vladni ustavni načrt, da je postala vsa jugosloven-

ska javnost pozorna in je začela razmotrivati njegova obširna izvajanja. Teoretično ima Trumbić brezdvomno prav, ali zdelo se nam je vedno, da je njegov nazor zaenkrat bil neporaben in takorekoč premoderen, ker je premalo upošteval dejanske, prav nič zadovoljive razmere širom Jugoslavije, s tem, da je hotel statuirati absolutno enakopravnost vseh treh plemen. Vendar ni mogel nihče odrekati Trumbiću globoke stvarnosti. O Radiću je težko danes povedati nekaj konkretnega, ker je stal ves čas ustavnega boja izven parlamenta je samo negiral, karkoli je prišlo iz Beograda. Radić je vodnik nezadovoljnih širokih hrvatskih mas, ki hočejo na strogo separatističnem temelju ustvariti kmetjsko vlado. On je dobro razumel ves predvojni in medvojni razvoj hrvatskega kmetjskega mišljenja in je našel popularno formulo za to javno razpoloženje. Pri tem pa je šel brezdvomno predaleč in se je podal skoro na utopistična pota. Kajti prepričani smo, da bi v slučaju popolne zmage Radićevstva v sedanjih vsebini hrvatski narod ponovno padel pod madžarski in najbrže tudi pod habsburški jarem.

Vendar moramo gotove Radićeve enunciacije brezdvomno smatrati za demagoška opozicijska gesla, ki nimajo dobesednega pomena. Že konferenca s Protićem kaže, da Radić v načelu ne zanika Jugoslavije in da bi njegova stranka pri drugi politični konstelaciji bila pripravljena, sodelovati v vladi ter pozitivno poseči v državno življenje. Sicer se nam zdi nekam težko zrevolucionirane mase povesti iz sedanjega razpoloženja v mirnejšo smer, ali pomisliti moramo, da Hrvatje, kot tudi mi, niso baš moške dejanja in bo zato tudi ta prehod morda lažji, kot izgleda to danes.

Vse te konture prihodnje dobe pa so še zelo nejasne in nimajo še praktične vsebine. Opozicija se dobro zaveda, da ni lahko nositi vladne odgovornosti in da je prav težavno, v sedanjih prilikah dejansko sodelovati v vladi. Medtem, ko se tvorijo te nove politične smeri, pa vladne stranke

dopolnjujejo nevhvaležno delo notranje konsolidacije države, ki od dne do dne napreduje, ne da bi se tega prav zavedali. Sredi ljutega političnega boja, ki mu mnogokrat manjka stvarnosti in ima tolikokrat izključno osebni značaj, čeprav gre za globokoresne ideje, se krepi vedno bolj država, ki je nastala iz tako heterogenih elementov, da je kmalu po prvem navdušenju ujedinjenja prišlo do ostrih načelnih sporov. Vsi oni, ki sodelujejo v upravi in vidijo поблиže komplicirani mehanizem, vidijo, da so stiki vedno trdnjši in je prihodnost države že osigurana. Da je do tega prišlo, gre zahvala vsem dosedanjim vladnim strankam. Ako bodo opozicijske stranke v bodočnosti imele srečnejšo roko in bodo ustvarile znosnejše razmere, bomo mogli presoditi šele svojčas.

P. n. naročnikom.

Uredništvo namerava med 3. in 12. septembrom t. l., to je za čas Ljubljanskega velikega semnja, izdajati list DNEVNO. Ker bodo posebne izdaje (ob ponedeljkih, središč in petkih) prinašale poleg zanimivih podatkov o semnju različne priloge, ki se bodo dale izrezati v brošure in bodo za trgovce, industrijalce in obrtnike stalne koristi, kakor: poštne pristojbine, razprave o carini, čas žetve poljskih pridelkov itd., itd., prosimo one naročnike, ki bi na te številke reflektirali, da to nemudoma naznanijo upravnistvu. Cena posameznih številki bo 2 K.

Sistem nagrad.

Službene novine z dne 20. avgusta objavljajo v javnosti malo komentirano naredbo o nagradah finančnim uradnikom in uslužbencem za priredbo in pobiranje davka. Naredba je seveda datirana z dne 27. junija in spada kot taka med one, ki jih mora zakonodajni odbor potrditi. Po tej naredbi je finančni minister pooblaščen dati nagrade onim uradnikom in uslužbencem, ki tekom enega leta priredijo in poberejo v državno bla-

gajno nad 60% predpisanega in prirejenega dolžnega ali tekočega davka. Namen teh nagrad je po členu prvem naredbe ta, da bi se doseglo čim uspešnejšo prireditvev in plačevanje davkov v celi kraljevini. Višina nagrad je po členu 3. maksimalno:

- 1% od svote pobranih davkov od 60—70% predpisa;
- 2% od svote pobranih davkov od 70—80% predpisa;
- 3% od svote pobranih davkov od 80—90% predpisa;
- 4% od svote pobranih davkov od 90—100% predpisa;

Z drugimi besedami za pojno vplačanje predpisanega in prirejenega davka dobi uradništvo 4 odst. provizijo. Ker je bilo za Slovenijo predpisanih za tekoče finančno leto 1920/21 nad 350 milijonov kron direktnih davkov, bi znašala polna nagrada davčnim uradom 14 milijonov kron.

Po naredbi se bo pri odmeri nagrad oziralo na vse okoliščine, kdaj je bil davek odmerjen in vplačan, dalje v katerih krajih se to plačevanje vrši.

Kjer je pobiranje davkov zvezano s posebnimi težkočami, sme finančni minister za en odstotek povišati to nagrado. O načinu dajanja nagrad bo finančno ministrstvo izdalo pravilnik, v katerem bodo določene osebe in pogoji ter višina nagrade, ki se ima izplačevati.

To je kratka vsebina naredbe. Ona zavaja v državno službo sistem, ki nam je bil dosedaj nenavaden, namreč nagrado in provizijo v trgovskem smislu inkasiranja. Ne dvomimo, da je imel finančni minister najboljšo namero pomagati državnim blagajnam iz stiske in poskrbeti zato, da se predpisani davki redno plačujejo in da ne bo primoran imeti pri narodni banki stalno nad pol milijarde dinarjev izposojenih na naslov obratnega kapitala.

Vemo in priznavamo tudi, da je bil finančni aparat, specijelno davčni slabo plačan, morda najslabše med vsemi kategorijami in da je materijalna beda uradništvo revoltirala. — Razen tega so jim posli s prireditvijo novo vpeljanih in vojnih davkov prarastli preko glave in niso bili več

Gospodarske razmere v Sloveniji sredi preteklega stoletja.

(Po zbirničnih poročilih sestavi I. Mohorič.)
I. doba 1850—1855.

(Nadaljevanje.)

Za podporo bolnih trgovskih nameščencev se je ustanovil leta 1836 bolniški zavod za trgovske in lekarniške pomočnike, ki se je pozneje spremenil v »Handlungs-Krankenverein«. Njegov namen je bil razen oskrbovanja obolelih članov tudi začasno podpiranje potrebnih trgovskih nameščencev. Član društva je lahko postal vsakdo, ki je bil na Kranjskem ali v sosednjih deželah trgovski pomočnik, zdrav in še ni prekoračil 40 let. Društvo je imelo svojo lastno bolniško oskrbovalnico. Koncem leta 1856 je štel 182 pravih članov. Letni prispevek je znašal

1854 1363 fl. 41 kr., 1855 1211 fl. 48 kr., 1856 1545 fl. 47 kr., tako da se je osnovno premoženje z leta 1836 v znesku 785 fl. 57 kr. povišalo koncem 1856 na 10.303 fl. 49 kr. Leta 1857 se je društvo reorganiziralo. Leta 1860 je doseglo število članov 209 in premoženje pa 12.870 fl. 24 kr. Ker je bilo društvo večino premoženja vtaknilo v državne papirje, je vsled razvrednostitve obligacij pretrpelo znatno škodo. Vedno se je pripravljal ustanovitev penzijskega zavoda za trgovske nastavljenice, ki pa ni prišla do uresničitve.

Za napredek obrtniškega in industrijskega stanu je bila velikega pomena ustanovitev nižje realke v Ljubljani leta 1852 in z njo zvezane nedeljske obrtne šole, ki je bila odprta 6. aprila 1856. Mestna občina je sicer nakazala šoli učne prostore, toda med obrtništvom in trgovstvom ni bilo nikake poštvovalnosti in navdušenosti, da bi bili prispevali

za nabavo učnih sredstev. Tako se zavod ni mogel razviti in prinesiti obrtništvu onih sadov, ki bi jih bilo v tedanji važni dobi potrebovalo. Celotna frekvenca je od prvega leta 1853 padla od 204 do leta 1860 na 146. Povprečen obisk je bil v prvem razredu od 70 do 120, v drugem 40 do 55 in v tretjem od 25 do 35 dijakov.

Obisk obrtniške nedeljske šole je bil sledeči:

Leto	Število učencev	Pomočnikov	Učencev
1855/56	115	32	83
1856/57	112	19	93
1857/58	127	23	104
1858/59	115	16	99
1859/60	121	21	100
1860/61	159	20	139

Poučevalo se je dopoldan ob nedeljah in praznikih in sicer prosto ročno in linearno risanje, računanje in nemeščina, fizika in kemija ter zemljepis.

Vsled nepojmovanja važnosti pravičnega šolanja praktičnega naravščaja je naše obrtnišvo zaostalo vedno bolj in bolj za tehnično napredujočem obrtnem stanu v drugih deželah, ki ga je vlada favorizirala z ustanavljanjem specijalnih umetno-obrtnih šol in strokovnih tečajev.

Pred to nedeljsko obrtno šolo je obstajala septembra 1839 od delegacije notranje-avstrijskega industrijskega in obrtnega društva ustanovljena risarska šola, na kateri se je za pomočnike vseh obratov poučevalo risanje v nedeljo in praznike dopoldan. Profesor Ivan Kersnik je na liceju poučeval ob nedeljah in praznikih pomočnike računstva, fizike in mehanike. Za pouk je dobival letno 200 fl. iz študijskega zaklada. Po njegovi smrti so ti tečaji izostali za par let, dokler se ni ustanovila spodnja realka.

(Dalje prihodnjič.)

zmožni obvladati situacijo, ki je po vojni nastala, ko se je razpaslo veriženje, ko so narasčala in se kopičila premoženja pri do tedaj popolnoma neznanih ljudeh. Vemo, da naša glavarstva še sedaj nimajo izbrisanih iz katastrov davno umrlih ljudi in tudi ne onih, ki so že pred letom vrnili svoje obrtne pravice. Ker je finančni aparat, ki je težak in okoren, delal avtomatično naprej, je izgubil v mnogem oziru stik in pravo informacijo ter vpogled v dejanski položaj davčnih obvezancev. Iz tega so nastala nesoglasja, ki so bila tem občutnejša, ker nismo imeli davčnih komisij.

V tej situaciji se je rodila v finančnem ministrstvu ideja, dvigniti fiskalno ambicioznost davčnih oblasti z nagradami. Prvi poskus izdati to naredbo letošnjo spomlad, je naletel na velik odpor. Vseposplošno se je označevalo tak sistem nagrad za zelo dvojezen in za solidno upravo nevaren in nemoralen.

Kljub temu se je ta sistem upejal najprvo na carinarnicah s tem, da se je določilo za carinjenje v privatnih carinskih skladiščih, špedicijskih in drugih tvrdit izven kolodvora in izven predpisanih uradnih ur basnoslovno visoke dijete in dijurna. Ne glede na to, da se na tak način strahovito podražuje blago, je bila posledica tedanje navedbe, da cariniki na carinarnicah potratijo uradne ure s pisarjenjem, ki ga je odločno preveč predpisane, in, da izvršujejo carinjenje najraje in po možnosti izven uradnih ur in izven okoliš carinarnice, ker jim ta donosa sijajne dohodke. Ko se je uvedel potem paketni promet, je nastala pasivna rezistena, ki je trajala toliko časa, dokler niso bile vpeljane oficijelne in dobrovoljne nagrade za carinike, ki odpremljajo poštna pakete. Vse to smo mirno prinesli, vendar smo se zgrozili nad posledicami.

Nagrade, ki so jih dobivali cariniki, so zrevoltirale poštno uslužbence pri paketni službi, ki niso dobili ničesar, dasi so morali sodelovati pri poslu in so demoralizirale železniške uslužbence, ki so morali opravljati v mnogem oziru težjo in odgovornejšo službo kot cariniki, za manjšo plačo in brez nagrad.

Svetujemo finančnemu ministru, da da objektivno proučiti vpliv carinskih nagrad v naših prometnih napravah in vemo, da jih bo takoj, ko izve rezultate, brezpogojno ukinit.

Te nagrade se motivira s splošno materijalnostjo sočasne dobe. Znano je dejstvo, da vsa podjetnejša in agilnejša inteligenca izstopa iz državne službe in odhaja v privatne poklice, ki jih neprimerno bolje honorirajo. Znano je tudi, da se je regulacija plač tekem preteklih let izvrševala nesistematično in povišalo pač posamezne kategorije, druge pa so bile prezrte. Manuelno delo se honorira brez razlike kakor duševno delo in se ne vpoštevata inteligenca in izobrazba ter intenzitete dela. To se je zgodilo baš tudi finančni stroki in železi je bilo, da se to čim preje popravi. Namesto primerne izravnave ali povišanja plač je bil zaveden sistem nagrad, ki je za naše gospodarske kroge zelo opasen in za reputacijo naše uprave pa ponižujoč.

Ugotoviti moramo, da se v Sloveniji plačujejo davki redno in pravilno in brez odpora. Odpor je bil le v onih dovoljenih slučajih, kjer so odmerilne oblasti nepravilno ocenile stanje cen žita in nepravilno odmerile davek. — Obstoja pa iz zgoraj navedenih vzrokov gotova napetost med uradnim in pridobitnimi sloji, ki je lahko našemu gospodarstvu v veliko škodo. Odmera davkov, ocenitev finančne kapacitete posameznega podjetja in industrije ne sme biti prepuščena posamezniku, da v svoji egoistični gorečnosti za nagradami spravi na kant obstoječa podjetja in ubije v kali vsako novo podjetnost, elastičnost in delavnost v deželi. Uradnik, kateremu je dan izgled na sijajne nagrade, zgublja in mora izgubiti objektivnost, ker ga egoizem žene le za nagrado. On mora postati indiferenten posledicam pretiranih davčnih predpisov in navadne obzirnosti. Iz tega vzroka obojamo sistem nagrad v davčni stroki

in zahtevamo, da ga zakonodajni odbor ne potrdi. Vse stanovske organizacije pa morajo najodločneje nastopiti proti uvedbi sistema nagrad v carinsko in davčno upravo in službo.

Finančni minister pa naj statistično dokaže z detajliranimi izkazi, koliko davka je bilo posameznim pokrajinam odmerjenega in koliko vplačnega, da bomo imeli jasno sliko in čist račun. Dosedaj generalna direkcija neposrednih davkov še ni objavila nikakega izkaza, s katerim bi bila mogla argumentirati potrebo take navedbe za celo državo in specijelno za Slovenijo.

Ljubljanski „Veliki Semenji“ od 3. do 12. sept.

Pojasnili daje brezplačno Urad Ljubljanskega Velikega Semnja v Ljubljani, Turjaški trg št. 6/II.

Izvoz naših vin.

Gospod Robert Košar, vinogradnik in vinski trgovec v Sv. Bolfenku pri Središču je v 66. št. »Trg. Lista« priobčil nekaj pripomb k mojemu poročilu o izvoznih prilikah za naše vino v Čehoslovaško. Bodi mi dovoljeno, da na te opombe v kratkem s sledečim repliciram:

Gospod Košar stoji strogo na stališču štajerskega vinogradnika in trgovca in presoja situacijo na vinskem trgu iz tega vidika, medtem ko sem jaz svojo razpravo pisal iz stališča jugoslovanskega vinogradništva v obče. Zato bode lažje razumeti trditve dosp. Košarja, da je izvoz našega vina v Čehoslovaško republiko za nas sekundarnega pomena. Meni se vidi neobhodno potrebno, da pospešujemo izvoz vina iz vse naše države, kjer je nadprodukcija. Če ne bomo vina izvažali, pošiljali ga bomo le z enih vinskih krajev v druge, kakor se to že sedaj dogaja in s tem ne bode pomagano našemu vinogradniku.

Gospod Košar stoji dalje še vedno pod vplivom razmer pred državnim prevratom ter pozablja, da Avstrija sedaj ne pomeni tisto, kakor nekdanj. Sedanja Avstrija je okrnjena, ima slabo valuto in je država za se. Kaj sledi iz tega?

1. Da ne potrebuje več toliko vina kot nekdanj, 2. da ne more naših vin kupovati, dokler ne bodo cenejša in njena valuta boljša in 3. da ne more več biti posredovalka za izvoz našega vina na sever, ker bi tako naše vino moralo dvakrat pasirati državne meje, torej dvakrat utrpeti carino in vse druge stroške, tako, da bi potem absolutno ne moglo prenesti konkurence drugih držav, ki uvažajo vino direktno (na pr. Italija). Mije mnenje je tedaj, da ni drugega izhoda, kakor da se popolnoma emancipujemo od dunajskih in drugih avstrijskih vinskih trgovcev ako hočemo, da gre naše vino v države preko meje Avstrije, pač pa da skušamo obdržati tudi avstrijski trg (osobito nemškoštajerski) za direkten konsum štajerskih in drugih naših vin v Avstriji.

Toraj, kar moremo v Avstriji prodati za direkten konzum, to skušajmo prodati, ne delajmo pa si iluzij, da bodo Avstrijci, kakor nekdanj, v naše vino pokupili, ga zboljšali z močnejšimi vini našega juga in ga prodajali na Češko itd. Odkar je potegnjena državna meja med nami in Avstrijo na eni strani in med Avstrijo in Čehoslovaško, oziroma drugimi državami na drugi strani, je izgubila avstrijska vinska trgovina svojo bivšo pozicijo in ostane za nas le dvojna možnost: 1. ali naj sami iz naših vin iz raznih pokrajin (raznovrstnega materiala je dovolj) ustvarimo vinske tipe za izvoz v Čehoslovaško in druge države ali pa 2. naj to prepustimo trgovcem v teh nasledstvenih državah. Za mene ni nobenega dvoma, da bi za nas bilo neprimerno bolje, da se lotimo te naloge sami in tu ima krasno torišče naša vinska trgovina in naše združništvo. Državna uprava pa mora stremljenje obeh razumeti in iz vseh sil podpirati, potem pride lahko do zaželenega cilja.

R. Skalick.

Bolniško in nezgodno zavarovanje obrtnih in indust. nameščencev.

Med naredbami, datiranimi z dne 27. junija je izdalo dne 20. avgusta ministrstvo za socialno politiko obširno naredbo o ureditvi zavarovanja nameščencev in uslužbencev za slučaj bolezni in nesreče. Ta naredba je zelo obsežna in vsebuje 184 paragrafov na 26 tiskanih straneh. Po formalni strani se ne strinjamo s tem, da se dan pred ustavo donosa naredbo o zadevi, ki je predvidena med socialnimi in gospodarskimi uredbami ustave in ki se ima urediti z zakonom, ki ga ima sprejeti narodna skupščina. Ne razumemo, zakaj se kljub jasni določbi ustave izda o tem predmetu dva meseca po sprejetju ustave naredba in odločno protestiramo proti temu, da se izda taka naredba brez predhodnega zaslišanja interesiranih delodajalskih krogov. Socialne reforme, ki jih je treba izvesti pri nas, niso izključna zadeva ministrstva za socialno politiko, kot oficijelnega predstavitelja in zaščitnika delojemalcev, marveč v veliko večji meri zadeva interesiranih delodajalcev, v katerih breme padajo, odnosno njih predstavitelja ministrstva trgovine in industrije. Ako že naše ministrstvo nima v tem oziru nikake inicijative in programa, ne sme vendar prepustiti celo svojo kompetenco ministrstvu za socialno politiko.

Na drugi strani ministrstvo za socialno politiko pretirava in forsira v prenapljenih naredbah stvari, ki jih je treba temeljito premisliti ne samo po vsebinski, marveč tudi po tehnični in organizatorni strani. Uvaja se zavarovanje, ne da bi država imela za deven potreben uradniški, strokovno izvežban aparat na razpolago za izvedbo tako obsežnega dela. Že v Sloveniji sami vidimo, da se je v organizacijo te službe vrinilo nekoliko osebja, ki iz narodnostnih in državnih ozirih absolutno ne sodi vanjo. Pa tudi tukaj niso mogli izvesti organizacije in kontrole tako, kakor bi bilo potrebno v interesu ekonomske administracije in stvarnega poslovanja. Sedaj pa naj se ves ta, za eno pokrajino nezadosten aparat razširi na celo kraljevino, ko v drugih pokrajinah sploh ni obstojal. Naravna posledica bo nered, pomanjkanje kontrole administracije in stvarnega dela in vse kar je s tem v neizogibni zvezi. Ti momenti so nam dosedaj tehten vzrok, da smemo označiti celo delo za forsirano in nepremišljeno.

Po vsebinski strani urejuje ta naredba jednolično obvezno bolniško in nezgodno zavarovanje. Njej bo sledil zakon, ki bo uredil zavarovanje nameščencev za slučaj onemoglosti, starosti in zavarovanje rodbinskih članov za slučaj smrti ter končno zavarovanje proti brezposelnosti.

Obveznemu bolniškemu in nezgodnemu zavarovanju so podvržene vse osebe, ki na področju naše kraljevine stalno ali začasno na podlagi kakršnega si bodi delavnega odnosa dajejo svojo fizično ali duševno delavno silo v najem, brez ozira na spol, starost in državljanstvo!

Med obvezance spadajo tudi učenci, pomočniki, vežbeniki, praktikanti, volonterji, učenci v delavnicah javnih učnih zavodov, obrtnih šol itd. in tudi osebe, ki vsled svoje nedovršene izobrazbe ali sposobnosti ne dobivajo nobene plače odnosno dnevnice, ali pa dobivajo manjšo kot po navadi.

Zavarovanju so obvezni tudi oni, ki se bavijo z najemnim delom v svoji lastni delavnici ali stanovanju, po naročilu ali na račun drugih oseb, ki izvršujejo obrt, trgovino ali industrijo, (hišni delavci) in sicer v tem slučaju, ako nabavljajo surovine in pomožni material sami, in tudi ako jo izvršujejo kot postranski posel in za svoj lastni račun.

Pri mornarici se razteza dolžnost zavarovanja na celo posadko domačih ladij in na vse osebe, ki se bavijo s pridobitnimi posli v pomorskem

zavarovanju pa tudi če bivajo v inozemstvu.

Tudi osebe, ki se bavijo s hišno industrijo, so obvezni bolniškemu in nezgodnemu zavarovanju. Minister za socialno politiko bo naknadno izdal posebni pravilnik v katerih krajih se ima to zavarovanje domače industrije izvršiti.

One osebe, ki ne spadajo pod obvezno bolniško in nezgodno zavarovanje, se lahko prostovoljno zavarujejo. Zadevne pogoje in način bo predpisal minister za socialno politiko s posebno naredbo.

Osebe, ki so po dosedanjih zakonitih predpisih prostovoljno zavarovane za slučaj bolezni in nezgode, smejo svoje prostovoljno zavarovanje podaljšati v okvirju določb navedbe, dokler bivajo v področju naše države.

Od obveznega zavarovanja so zaenkrat oproščeni:

1. poljedelski delavci in kmetijska služinčad;

2. kaznjenci v popoljševalnicah in kaznilnicah;

3. osebe, ki so zaposlene pri ložnostno in nestalno v gospodarskih poslih, kakor dninarji po vrtovih, perice, drvarji, snazilci itd.

(Dalje prihodnjič.)

Trgovci, industrijaici in obrtniki udeležite se Ljubljanskega Velikega Semnja! Preskrbite si vse olajšave za poset.

Ustanovni občni zbor gremija za brežiški pol. okraj.

Dne 22. avgusta se je vršil v Narodnem domu v Brežicah ustanovni občni zbor gremija trgovcev za brežiški politični okraj. Nov gremij je osnovan v zmislu sklepov občnega zbora Zveze gremijev v Mariboru dne 16. aprila 1921 in konference delegatov interesiranih trgovskih zadrug v Rajhenburgu dne 25. julija 1921 z združitvijo zadrug trgovcev in kupcev za sodni okraj Sevnica, za sodni okraj Kozje in za sodni okraj Brežice.

Zborovanje je otvoril in vodil dosednji načelnik trgovske zadruge g. A. Umek, ki je v nagovoru pozdravil navzoče posebno iz oddaljenih krajev in ožigosal nezanimanje domačih in okoliških trgovcev za lastno stanovsko organizacijo, da se niti ustanovnega občnega zbora ne udeležijo. Izmed navzočih gostov je pozdravil zastopnika okrajnega glavarstva g. dr. Vidmarja in tajnika Zveze gremijev I. Mohoriča. Zvezni tajnik je nato opisal glavne naloge gremija, ki jih ima takoj izvršiti. Predvsem natančna sestava trgovskega katastra glede obsega obrti posameznih trgovcev, dalje stalna evidenca in statistika gibanja obrtov in pripadnikov trgovskega stanu, dalje o inicijativnem delovanju gremija v upravnih, prometnih, naučnih in socialnih zadevah. Idrasil je željo, naj bi vsi člani gremija skrbeli za to, da se poroča o stanovskih in kupčijskih razmerah trgovstva na deželi stanovskemu glasilu »Trgovskemu listu« in želel, da bi ostal gremij v čim najživahnejših stikih z Zvezo gremijev.

Pri nato izvršenih volitvah je bil enoglasno izvoljen dosednji načelnik brežiške trgovske zadruge g. A. Umek za načelnika gremija, s tremi namestniki in sicer po enem iz Brežic, Sevnice in Kozjega. Nadalje so bili izvoljeni kot odborniki odnosno namestniki iz Brežic gg. Lipej, Bučar, Frecej, Drnač, Črnogoj, Sevshek, Grabner in Vidmar, ki so bili dosedaj odborniki odnosno namestniki trgovske zadruge, dalje iz Sevnice gg. Cimperšek, Verbič ter iz kozjanskega okraja gg. Pleterky, Jug, Jeriček, Šešerko in Vehovar. Predlagana vzorna gremijalna pravila so bila z neznatnimi spremembami sprejeta.

Vprašanje ustanovitve lastnega trgovskega, bolniškega in podpornega društva se je na predlog tajnika Mohoriča stavilo z dnevnega reda,

dokler ne dobi Zveza od ministra za socialno politiko poročilo glede nameravane vpeljave obveznega zavarovanja za vse pripadnike trgovskega stanu. Do tedaj naj bi vsi zainteresirani pristopali k bolniškemu in podpor-nemu društvu v Ljubljani, katerega razširjenje je bilo že na zadnji seji širšega odbora Zveze gremijev v ju-liju 1921 sklenjeno.

V nadaljnjih razpravah je bilo sprejetih več resolucij za izboljšanje uradnih razmer na pošti v Brežicah in za razširjenje telefonske, odnosno brzojavne zveze na Bizeljsko in v Kozje, dalje obnovitev predvojne dnevne vozno-poštne zveze na Bizelj-sko, ki je, dasi bogat, vinoroden in trgovski kraj, sedaj odrezano od pro-meta.

Nato se je razgovarjalo o železn-prometnih in carinskih zadevah ter o ustanovitvi meščanske šole za izobra-zbo trgovskega naraščaja v Brežicah. K posameznim točkam, posebno gle-de nadaljevalnih šol za naraščaj na deželi je poročal zvezin tajnik o de-lovanju Zveze za reformo teh šol in tečajev.

Po izčrpanju dnevnega reda je predsednik g. A. Umek zaključil zbo-rovanje, vabeč člane, da bi z uspešnim sodelovanjem pripomogli do polnega razvoja aktivnosti novo-ustanovljenega gremija.

Ustanovitev rezerv za slučaj, da pade vrednost nepremičnin, strojev i. t. d. ako se okrepi naša valuta.

(Konec.)

Obdačba teh investicijskih stroškov sloni na določbah § 94, zakona o osebnih davkih iz leta 1896., ki se glasi dobesedno:

Bilančnim pribitkom je prišteti tiste vanje ne prevzete zneske, ki se iz obratnih uspehov opravičnega leta uporabijo v kak, v prejšnjem para-grafu izrečno oznamenjen namen ali pa v kak teh-le namenov:

a) da se poveča v podjetju nalo-žena glavnica.

Ako se je stroške za zidavo nove stavbe krilo iz obratnih uspehov (kot režijske stroške ustavilo v račun zgube in dobička), tedaj je evidentno, da se s tem poveča v podjetju naložena glavnica.

Občutna obdačba in s to spojeno zvišanje investicijskih stroškov, je na-potilo podjetja, da so zidala le na račun bilance.

S tem pridemo na drugo vpraša-nje. To se glasi, kako se je doslej po-stopalo, ako se je hotelo v bilanci iz-kazano vrednost stavb, strojev, inven-tarja, obrestnih naprav itd., izravnati z dejansko vrednostjo, katero repre-zentirajo te naprave v teku časa. To se je zgodilo potom odpisov. (§ 95, lit. f. leg. cit.) Vendar sedanja praksa ne zadostuje za sedanje razmere. Odpisi so namreč malenkostni. Davčne ob-lasti pasirajo n. pr. pri stavbah le 1 do 2%, pri strojih, inventarju itd. 10% od vrednosti, izkazane v vsakoletni bi-lanci. Ako je stranka odpisala več, se je dotični persežek obdalil. Višji odstotki se v obče niso dovoljevali, če tudi člen 5, ods. II. izvršilne naredbi z dne 8. avgusta 1916, drž. zak. št. 247, (k voj. davčnemu zakonu z dne 16. ap-rila 1916, drž. zak. št. 103), naroča davčnim oblastem, naj radi vojnih raz-mer v tem vprašanju mileje postopajo.

Gotovo je, da s to zakonsko do-ločbo (o odpisih) ni dosti pomagano. Podjetja so nato poskušala rešiti si-tuacijo z obnovnimi fondii. Del bilanč-nega dbička se je namenil v to, da se je izdatke za nove stavbe, obratne naprave in stroje krilo iz tega fonda. Na primer neka banka izkaže do-bička 10.000.000 K. Od tega odkaže 5.000.000 K v takozvani »obnovni« fond. Banka obrača, a davčna oblast obrne. Slednja obdači namreč celi znesek po 500.000 K. Podjetje ima sedaj mesto 5.000.000 K le še dva mi-lijona kron do 2.500.000 K v tem fondu, oziroma v prihodnjem letu ima

podjetje 2.500.000 K do 3.000.000 K več režijskih stroškov. Toliko namreč znaša danes davčno breme pri znesku 5.000.000 K, kakor smo to zgoraj po-kazali.

Obdačba obnovnega fonda temelji na § 95 lit. f. zgoraj navedenega za-kona o osebnih davkih. V podrobnosti obdačbe takih fondov se ne spuščamo, ker bi bilo to odveč. V glavnem velja to, kar smo zgoraj navedli. Kogar za-nima to vprašanje, naj vpogleda judi-kate upravnega sodišča, posebno raz-sodbo z dne 29. maja 1900, št. 3883. B. 1426.

S tem bi bili z današnjo prakso na koncu. Nastne pa vprašanje, ali res nimamo nobenega izhoda. Sigurno je, da se mora tu najti izhod, ker je vprašanje prepereče. Mi domnevamo, da imamo ravno v § 95 lit. f. zakona o osebnih davkih iz l. 1896, še nek pri-pomoček.

Da se lažje sledi našim razmotri-vanjem, citiramo dotični paragraf do-besedno, v kolikor nas zadeva. § 95 lit. f. se glasi:

Nasproti pak se ne smejo v pod-stavo obdačbi privzeti nastopni po-stavki, oziroma se morajo, ako niso že tako bili pri preračunu bilančnih pre-bitkov vzeti v poštev, kot odbitni po-stavki, odšteti od bilančnih prebitkov:

f) odpisi, ki ustrezajo obrabi, ali razveljavi inventarja ali obratnega gradiva in pa ob opravičnem obratu nastalim stvarskim, kurznim ali dru-gim izgubam, dalje tisti deli donosa, kateri se iz istega povoda položijo v sebnih zakladih (pričuvnih zakladih za odpise, amortizacije, izgube in e); v zadnjem primeru pak samo tedaj, kadar so ti zakladi namenjeni v založ-bo primanjkljajev in izgub določno oznamenjene vrste in so izgube in pri-manjkljaji te vrste ali že nastopili ali pa se morajo pričakovati po naprej vidnem posledku opravičnega razmer. Primernost višine odpravljenih od-pisov, oziroma položaj more davčno oblastvo ugotoviti po izvedencih, ako ima zoper njo kake pomisleke.

Ta paragraf dovoljuje torej davka prosto ustanovitev in določno pose-bnih (takozvanih davka prostih) re-zervnih fondov, ako so ti zakladi na-menjeni v založbo primanjkljajev in izgub določno oznamenjene vrste, in so zgube in primanjkljaji že kdaj na-stopili, ali pa se morejo predvidno pri-čakovati po posledku pravičnih raz-mer.

Dotacije teh (davka prostih, po-sebnih) rezervnih fondov morajo biti primerne, t. j. odgovarjati morajo so-razmerno i. dotični bilančni postavki, kakor tudi biti v pravem razmerju do one predvidne zgube, ki jo je »priča-kovati po posledku pravičnih raz-mer.

Nastane vprašanje, ali je možno na podlagi ravnokar navedene zakon-ske določbe ustanoviti kak davka pro-sti fond, iz katerega bi se po potrebi krilo zgubo na vrednosti inventarja, obratnih naprav, stavb, strojev in ka-ko naj izgleda ta fond, da odgovarja davčnim zahtevam. Po našem mnenju je neoporečno, da se more v zmislu navedenega paragrafa zak. o osebnih davkih ustanoviti tak, davka prosti fond, ker so vsi materialni predpo-goji zato dani.

Mi imamo tu bilančno postavko, ki obstoja tudi dejansko. Predvidevati je, da bode moralo podjetje vsled okrepitve valute utrpeti škodo, t. j. zgubo, primanjkljaj itd.

Posebne važnosti je, da pa tudi davčna oblast prizna takim fondom davčno prostost. Z obdačenjem fonda naši industriji, obrtu, trgovcem itak ni nič pomagano, narobe, obdačba jim še zviša investicijske stroške za 50 do 60%!

Da pa davčna oblast nam ne mo-re oporekati, mora ta fond imeti po-sebno formo. Mi bi predlagali tole be-sedilo »fond za kritje zgube na vred-nosti stavb vsled dviga valute«. Ako hoče podjetje kriti zgube tudi pri stro-jih, bi moralo ustanoviti nov tak fond za stroje, kajti kritje zgub na vredno-sti stavb in strojev se davka prosto more izvršiti le z ločenima rezervama. Ako bi služila taka rezerva v kritje dveh zgub, t. j. za zgube pri stavbah, pri strojih, ali pa še celo za kritje zgub pri obratnih napravah, tedaj bi taka

formulacija imela lahko za posledice obdačbo fonda.

Konečno si usojamo navesti še par judikatov upravnega sodišča, iz katerih se more sklepati, da je naše stališče v tem vprašanju pravilno in zakonito. Seveda ne moremo navesti takih slučajev, kateri veljajo do pičice na naše zgoraj opisane razmere. Saj so slednje vendar le posledica izred-nih razmer, v katerih danes živimo, vendar pa se že iz judikatov, katere bomo tu navedli, more sklepati per analogiam, ali pa po argumentu ex contrario, da je naše naziranje v tem vprašanju utemeljeno in zakonito.

Predvsem imamo tu razzodbo bivšega upravnega sodišča z dne 13. oktobra 1905, št. 10.968. B. 3865.

Ta razzodba je radi tega važna, ker dopušča odpis radi padca vred-nosti zemljiške posesti. Obravnava to-rej sličen primer. Razložek obstoji le v tem, da je podlaga razzodbi že do-vršen slučaj (t. j. dejanski padec vred-nosti), medtem ko mi obravnavamo šele možen in predviden slučaj pada-nja vrednosti. Radi tega mi tudi danes ne moremo »odpisati« na vrednosti, pač pa lahko ustanovimo rezervni za-klad za ta slučaj.

Mogoče nam bo kdo ugovarjal, za-kaj ne počakamo raje na ono dobo, ko se bo valuta dvignila. Odgovor na to je lahak. Na ta moment ne moremo ča-kati. Pričakovati je, da se z momen-tom, ko se dvigne valuta, naše podjet-ništvo nahaja v krizi. Fundirano je na manjvredni valuti, katero bode mora-lo vrniti v dobri. V tem položaju viso-kih bilančnih donosov ne bo. Ako pa ni bilančnih dobičkov, pa tudi ne gre delati odpisov. Odpise se dela, po-sebno ako so izredni, le v dobi kon-junkturo.

Nadaljne važne razzodbe bi bile z dne 25. aprila 1901, št. 1395, B. 277, in pa z dne 3. februarja 1903, št. 1429, B. 1538.

Posebno pa opozarjamo bralce na nadaljno razzodbo z dne 10. jul. 1903, št. 7731. (Bugno, izdaja leta 1904, šte-v. 131 in 132.)

Navedli bi lahko še več takih slu-čajev, ki se pečajo bodisi posredno ali pa neposredno z razmerami, kakor smo jih uvodom tega članka opisali. Vendar bi bilo brezpredmetno jih na-vajati, ker je cela zadeva po našem mnenju že sama po sebi jasna in za-dostno utemeljena.

Naš namen je bil podati gospodar-skim faktorjem možnost, da se pravo-časno, t. j. v času konjunkturo okrepe za slučaj, ki po našem mnenju mora nastati v doglednem času.

Upamo, da bo ta članek radi tega marsikomu dobro došel.

Ljubljanski Veliki Semen.

Industriji, obrtu in trgovini Slove-nije! Misel, sprožena po Vaših stanov-skih organizacijah, se bliža svojemu ure-ničenju: v dne 3. do 12. septembra 1921 se bo vršil prvi veliki semenj v Ljubljani. Ni treba poudarjati velikega pomena te prireditve za vse naše indu-strije, trgovine in obrt. Z veseljem ste svoj čas pozdravili namero prireditve in s tem pokazali, da se polno zavedate velike njene važnosti in velike koristi, ki jo morejo donosati veliki semnji našemu gospodarstvu. Poziv k razstavitvi vzorcev je našel v Vaših vrstah mnogo-brojen odziv. Besedam je sledil krepek čin! Sedaj pa je tudi na onih, ki jim letos še ni bila prilika razstaviti na ve-likem semnju, da s svojim posetom po-svedočijo, da gre tu za vzajemne kori-sti celokupne naše industrije, obrta in trgovine. Stanovska dolžnost vsakega in-dustrijalca, obrtnika in trgovca je, po-setiti prvi naš veliki semenj! Izpolnitev te dolžnosti mu donese tudi praktične koristi. Saj je industrijalec, obrtniku in trgovcu tudi v našem delu države treba pregleda in vpogleda, kaj more naba-viti doma v Sloveniji pa tudi v drugih delih naše države. Prilika mu bo ob-tem spoznati, kje smo že na zadovoljni stopnji, pa tudi kje treba zastaviti moči za izboljšanje obstoječega in za stvarja-nje novega. Prilika mu bo tudi priti v osebni stik s stanovskimi tovariši iz ce-le države, navezati nove stike in utrditi stare vezi. Jako priporočljivo je, da obrtne zadrage in trgovski gremiji pri-

rede skupne posete semnja. Naj bi sejm-ski dnevi družili v Ljubljani vse naše industrijalstvo, obrtništvo in trgovstvo! Naj bo prvi veliki semenj v Ljubljani početek novemu velikemu razmahu ce-lokupne naše industrije, obrta in trgo-vine!

V Ljubljani, dne 24. avgusta 1921.
Trgovska in obrtniška zbornica v Lju-bljani.

Sejmski urad prosi vse industrije, trgovce in obrtnike naj dopisom na svo-je trgovske prijatelje, znanke in odje-malce v Srbiji, Vojvodini, Bosni in Her-cegovini, Hrvatski in Dalmaciji prilaga-jo reklamne tiskovine velikega semnja. Dobe se pri Sejmskem uradu brez-plačno. Sestavljene so v srbohrvaščini in je treba pri odjemu navesti koliko ti-skovin v cirilici in koliko v latinici po-trebuje dotičnik za prilogo svojim dopi-som. Izdana so vabila za poset semnja, prijavnice, letaki in stanovanjske karte ter vinjete itd. Prosimo vse industri-je, trgovce in obrtnike, da blagovolijo sodelovati na ta način pri propagand-nemu delu za sejmsko prireditve.

Paviljoni velikega ljublj. sejma. Dozdaj je dograjenih na obširnem tri-kotnem prostoru 10 večjih in 20 manjših objektov, ter se grade še nekateri manjši. Občinstvo hodi ogledovat sleherni dan te lično in trepčno zgrajene stavbe, s katerimi se odbor za prireditve ljubljanskega sejma lahko ponaša. V krat-kem dobe seveda vsi ti paviljoni in po-samezni oddelki svoje napise.

Pošta na ljubljanskem sejmu. Po-štno in brzojavno ravnanje sporoča: Za čas trajanja »Ljubljanskega velikega semnja« od 3. do 12. sept. 1921 »se ustanovi na v to svrhu določenem pro-storu v Ljubljani začasni poštini in tele-fonski urad z nazivom »Ljubljanski ve-liko semenj«. Stroške za poštini urad tr-pi urad »Ljubljanski veliki semenj«. Poštini urad se bo bavil s prodajo vred-nostnic, s sprejemanjem navadnih in priporočenih pisemskih pošilk in s sprejemanjem brzojavk. — Telefonski urad bo priključen na telefonsko centra-lo Ljubljana 1 in bo posloval kot javna govorilnica ter kot posredovalnica za morebitne postranske telefonske po-staje v posameznih oddelkih semnja. Poštini urad bo imel dnevno večkratne zveze s poštnim uradom Ljubljana 1 in bo posloval kot oddelk tega urada. Uradne ure so določene od 9.—18. ure. Pošiljke, oddane pri tem uradu bodo opečatene samo z žigom, ki nosi besedi-lo »Ljubljanski veliki semenj«.

Vstopnina za »Ljubljanski veliki se-menj«. Vstopnina za enkratni vstop v vse razstavne prostore »Ljubljanskega velikega semnja« bo znašala 5 Din. — Do trajnega prostega vstopa pa upravi-čuje le legitimacija s sejmskim znakom. Sejmske legitimacije s sejmskim zna-kom so dobili za 25 Din. pri sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih kralje-vine in pa neposredno pri Uradu ljubljanskega velikega semnja. Za polovi-čno vožnjo po železnicah upravičuje le legitimacija s sejmskim znakom, ne pa tudi vstopnica za enkratni vstop. Da pri blagajnah na sejmšču ne bo gneče, se bo prodaja vstopnic za enkratni vstop po ceni 5 dinarjev poverila tudi neka-terim trafikam v mestu, kakor tudi Tourist Office-ju v Ljubljani, Dunajska cesta, ki oddaja tudi sejmske legitima-cije z znakom.

Oficijelni katalog »Ljubljanskega ve-likog sajma« ovih dana se uredjuje. — Sajamski tured razaslao je po-jedinim iz-ložiteljima okružnicu, neka odmah jave tačni tekst poduzeća i vrstu izradaka, koje raspšuću. Sajamski katalog izdaće se u 20.000 primeraka te će opsizati se v vrlo potpunog popisa izložitelja također sve što treba da zna posetioce sajma. In-seratni dio kataloga već se štampa.

Prodaja »sajamskih legitimacija i znakova za poset« Ljubljanskega velikog sajma, koji davaju pravo na polovičnu vozarinu po svim železnicama kraljevine SHS te na besplatni ulazak u sve sajamske prostore za čitavo dobo sajma, preuzele su medju ostalima i podružnice »Jadranske banke« u Beogradu, Zagrebu, Splitu, Dubrovniku, Kotoru, Metko-viču i Šibeniku, dalje podružnice »Ljubljanske kreditne banke« u Sarajevu, i Splitu te špedicijska tvrtka »Balkan« d. d. za međunarodni transport u Beogradu, Zagrebu, Mariboru i Rakeku; za

Črnomelj i okolice Gradska štedionica u Crnomlju, u Metlici gg. Leopold Grabrijan i Anton Rajmer, za Plju i okolice Pletarska škola u Strnišču pri Plju, u Cerknici gremij trgovaca.

Legitimacija sa znakom stoji 100 K (25 Din.).

Ministarstvo Saobraćaja je predložilo Ljubljanskog velikog sajma do- zvolilo, da smiju železničke direkcije u Beogradu, Zagrebu, Sarajevu i Subotici opremiti železničke stanice i kola reklamnim slikama za Ljubljanski veliki sajam.

Izvoz in uvoz.

Zabrana izvoza krmil. Po poročilu beograjskih listov je zabranjen tudi izvoz krzv. svinjske moke (krmno brašno).

Prosnje za izvoz in uvoz v Čehoslovaški. Čehoslovaški minister financ je podaljšal veljavo danih dovoljenj za izvoz in uvoz od šestih mesecev na eno leto. S tem odpadejo dolgotrajne procedure za podaljšanje teh dovolj.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Sejm v Krškem. Zupanstvo Krško naznanja vsem obiskovalcem sejmov, da je sejm v Krškem v soboto pred Angelsko nedeljo, dne 3. septembra, ne pa 27. avgusta, kakor je pomotoma v različnih koledarjih zaznamovano.

Zaloge žita v Baranji. Ker je bila letošnja žetev v Baranji izjauredno bogata, je več naših trgovcev nakupilo po sedaj evakuiranih krajih ogromne količine žita, nekateri celo do 100 vagonov. Radi evakuacije so vse te zaloge ostale na mestu.

Trgovska pogajanja z Nemčijo. V kratkem se prično trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Nemčijo. Delegati ministrstva za trgovino in industrijo v kratkem odpotujejo v Berlin, da določijo podlago za pogajanja ter kraj, kjer se bodo pogajanja vršila.

Vinska trgovina. Cene vinu se, zaenkrat, še niso premaknile, vendar moramo z gotovostjo trditi, da se bodo kmalu, nižale, ker ne bomo vedeli kam z vinom. Ne vemo sicer, v koliko so uspela pogajanja naše vlade glede vina z Italijo, ki bi hotela svobodno uvažati svoja vina v naše kraje, eno pa je gotovo, da nas je Italija v naših sosednjih državah že prehitela in nam odvzela najvažnejša tržišča.

Čehoslovaška in naša mast. Naša država kupuje v Čehoslovaški velike količine raznih poljedelskih, steklenih, železnih, tekstilnih proizvodov itd., ni pa v stanju prodati Čehoslovaški predmetov, katerih imamo v večji količini na razpolago. Čehoslovaška kupuje n. pr. ameriansko prešano mast, ki stane dostavljena v Čehoslovaško ca 80 naših kron. Naša topljena svinjska mast je znatno boljša kot prešana amerianska in bi se dala dražje prodajati, zakaj bi mi ne dobavljali Čehoslovaški masti, če so pogoji za to dani.

Industrija.

Sladkor za dom. potrebo kupuje naša država vsako leto ponajveč v Čehoslovaški za težke milijone. To ni le velika škoda za naše narodno gospodarstvo, marveč tudi velika sramota za našo državo, ki je agrarna in bi morala biti v stanju pridelati toliko sladkorne repe doma, da bi vsakoletni pridelek zadostoval sladkorni industriji. Tvorice sladkorja bi se gotovo pomnožile in povečale, če bi država ukrenila vse potrebno, da bi imele dovolj surovin na razpolago. Vsaj one kmetovalce, ki dobe zemljo pri izvedbi agrarne reforme, bi se moglo prisiliti, da na enem delu sejejo sladkorno repo.

Higijena v industrijskih obratih. V Porodu ob Savi je bilo od 17. do 20. avgusta posvetovanje inšpektorjev dela iz vse države. Prisotnih je bilo 16 delegatov pod vodstvom inž. Anteja Stebija. Razpravljalo se je poleg drugega o higijenskih napravah v industrijskih podjetjih. Posvetovanju je prisostvoval tudi minister za socialno politiko dr. Kučovec.

Nova tvornica svile na Čehoslovaškem. V Bratislavi se je ustanovila nova tvornica za svilo, ki ima vse predpogoje za dober razvoj.

Pridobivanje platine. Pridobivanje platine na Uralu v Rusiji precej napre-

duje. Aprila 1921 je bilo pridobljeno in pol funta, maja pa 47 funtov.

Zakon o varstvu angleške industrije se obravnava v angleški poslanski zbornici. Zakonski načrt uvaža varstveno carino in predvideva, še druge določbe, da se angleški trg ne preplavi s produkti tujega proizvodstva. Poslanska zbornica je omejila veljavo zakona na dve leti in je tudi dosegla, da se ne bo uporabljal pri proizvodih, ki služijo poljedelstvu in živinoreji.

Denarstvo.

Dinarska veljava na poštah. S 1. septembrom t. l. bo na vseh poštah uradih kraljevstva SHS uvedena dinarska veljava. Vsa plačila in izplačila se bodo zaračunavala edino le v dinarjih.

Podružnica Slovenske eskomptne banke v Raketu. je začela poslovati dne 15. t. m. Podružnica se bavi z vsemi v bančno stroko segajočimi posli.

Menjalnica Jugoslovenske banke v Ljubljani. Jugoslovenska banka je razširila svoje delovanje tudi na Slovenijo. V Ljubljani, v Kolodvorski ulici št. 25 je omenjeni denarni zavod otvoril svojo menjalnico, ki bo sprejemala tudi vloge na knjižice in tekoči račun.

Likvidacija moratornega stanja v Vojvodini. Službene Novine št. 164 razglašajo uredbo o likvidaciji moratornega stanja na ozemlju Banata, Bačke in Baranje.

Carina.

Začasni zakon o državni trošarini, taksah in pristojbinah razglašajo Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo v št. 100 z dne 23. avgusta 1921, na kar opozarjamo zainteresirane.

Kemični laboratorij pri zagrebski carinarnici. Pri zagrebski carinarnici je ustanovljen kemični laboratorij, ki bo začel poslovati 11. avgusta t. l.

Promet.

Zaokrožene vozarinske takse. Radi pomankanja drobiža bodo zaokroževale počasi s 1. septembrom vse naše železniške vozarinske takse na pol oziroma na cel dinar.

Spremembe na avstrijskih železnih cestih. S 1. septembrom se uvedejo na avstrijskih železnih cesteh razne izpremembe. Prehod v višji razred brez doplačila ni dovoljen niti tedaj, če ni prostora razredu, za katerega je kapljen v n. listek. Uradniki imajo pravico revizije glede prtljage ter smeje za prtljago, ki se ne more smatrati za ročno prtljago, zaračunati posebno pristojbino. Odpravljeni so dosedanjí posebni oddelki za dame.

Kmetijstvo.

Zložba poljedelskih zemljišč. Deželna komisija za erarske operacije v Ljubljani je pravkar izdala brošuro o zložbi poljedelskih zemljišč, ki popiše namen in koristi zložbe za zložbenega poljedelca in uradno izložbeno postopanje. Brošuri priključena sta tudi dva načrta, iz katerih se razvidi, kako zgleda zemljišče pred in po zložbi. Ker je zložba velike važnosti za naše kmetijske razmere, se kmetovalci opozarjajo na to brošuro, katero dobe tisti, ki se resno zanimajo za to zložbo, brezplačno pri deželni komisiji za agrarske operacije v Ljubljani.

Poljedelska srednja šola v Mariboru. Ministrski svet je odobril ustanovitev poljedelske srednje šole v Mariboru. Šola se otvori še letošnje jesen.

Iz naših organizacij.

Promet z Avstrijo in Madžarsko. Ravnateljstvo državnih železnic kraljev. SHS v Zagrebu, odgovarja na vlogo Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo sledeče: Glede prometa brzo- vlakov št. 1001/4202/601 in 602/4201 1102 München, Salzburg, Villach, Rosenbach, Wien, Klagenfurt, Rosenbach, Predicole in obratno, leži krivda na strani avstrijskih železnic. Od naše strani bi bili vlaki začeli obratovati že s 1. junijem, ko je stopil v veljavo novi vozni red. Ko bodo avstrijske železnice otvorile ta promet, bomo mi te vlake na našem področju takoj prevzeli in jih odposiljali. Celoten promet z Madžarsko je bil dne 10. julija otvorjen preko Gyekenyesa. Izza 6. avgusta t. l. krožijo med Zagrebom dr. k. — Budimpešto j. k., preko Nagykanizse trikrat

Medensko direktni vozovi. Poleg tega je otvoren celokupen promet z Madžarsko preko Subotice — Kelebijske — Budimpešte, potem Subotica — Forgas, Szeged, Rokus, Szeged, Sirig, (Szöreg). Za otvorenje prometa preko Kotoribe, Murakereztura — Nagykanizse se nismo prejeli pooblastila.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Privilegovana trgovinska agencija v Monakovem. V Monakovem se je ustanovila agencija z naslovom: Privilegierte Handelsagentur des Königreiches der Serben, Kroaten und Slovenen, München, Prammerstrasse 11. Njen namen je: izvažanje nemških industrijskih izdelkov v Jugoslavijo in uvažanje deželnih pridelkov iz Jugoslavije. Natančnejši podatki so interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

III. mednarodni vzorčni velesejem v Pragi se vrši letos od 1. do 8. septembra. Trgovska in obrtniška zbornica je prejela od urada tega sejma 100 slovenskih brošur in 100 malih lepakov, kateri so interesentom v zbornični pisarni na razpolago.

Mednarodni vzorčni semenj na Dunaju se bo vršil v dneh od 11. do 17. septembra t. l. Wiener Offerten-Zeitung, glasilo za izkaz avstrijskega blaga prinaša v svoji 25. številki seznam vsega za časa sejma in sedaj na Dunaju v zalogah se nahajajočega blaga. Ta časopis je interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Veliki sejem v Gradcu se vrši v dneh od 24. septembra do 2. oktobra t. l. Trgovska in obrtniška zbornica ima kataloge za ta sejm na razpolago in jih more interesentom v zbornični pisarni brezplačno prepustiti.

V. mednarodni sejem v Frankfurt a. M. se bo vršil v dneh od 25. septembra do 1. oktobra t. l. Katalog je interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Istotam so na razpolago priglasnice za kupe sejskega blaga.

Dobava, prodaja.

Prodaja raznega blaga v ljubljanskem carinskem skladišču. Na podstavi členov 128., 129. in 146. carinskega zakona bo ljubljanska glavna carinarnica dne 30. avgusta 1921 ob desetih v carinskem skladišču A. prodajala na javni dražbi: 1. 10 kg bombaževih trakov, tkanih, pobarvanih, v vrednosti 350 dinarjev; 2. 3 kg volnenih trakov, tkanih, pobarvanih, v vrednosti 130 dinarjev; 3. 2 kg polsvilenih trakov, pobarvanih, v vrednosti 250 dinarjev; 4. 3 in pol kg polsvilenih trakov, pobarvanih, v ripsu izdelanih, v vrednosti 250 dinarjev; 5. 1 kg svilnenih trakov, pobarvanih, v vrednosti 100 dinarjev; 6. 17 ženskih klobukov, opremljenih, v vrednosti 120 dinarjev; 7. 1 kg šivanega blaga iz gladke bombaževe tkanine, pobarvane, ki tehta v 1 m² nad 120 g ter ima v 1 m² 50 do 80 niti, v vrednosti 70 dinarjev; 8. 2 kg gladke bombaževe tkanine, ki tehta v 1 m² nad 120 g ter ima v 1 m² v volku in v osnovi 50 do 80 niti, pobarvane, v vrednosti 90 dinarjev; 9. 0.650 kg svilene tkanine, pobarvane, v vrednosti 60 dinarjev; 10. 0.700 kilogramov povošenega platna v kosu, ki se prodaja na meter, v vrednosti 10 dinarjev; 11. 44.150 kg kovčeg iz mehkega lesa, neprecizno pooblan, pobarvan, v vrednosti 20 dinarjev. Skupna cenilna vrednost 1480 dinarjev. Licitanti polagajo kavejio 10 odstotkov cenilne vrednosti.

Nakup sena in slame. Producenti, gospodarske zadruge, trgovci, dobavljači in podjetniki se pozivljajo, da stavijo pisnene ali ustnene ponudbe za predajo sena in slame garnizijam Komande Dravske divizijske oblasti. Ponudbe se sprejema vsaki dan osebno ali po pošti od vseh ponudnikov brez razlike pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, Komandi vojnega okruga Maribor in Celje in Komandi mesta Pluj in Slovenska Bistrica, dne 27. avgusta t. l. dopoldne, zaključevale se bodo pogodbe pri navedenih vojaških uradih. Prejemajo se ponudbe na vsako količino prešanega ali neprešanega sena od sladkih ali kis-

lih trav, ovsene, ječmene, pšenične in ržene slame tudi po 27. avgustu toga l. Ponudbe naj se slavi franko vagon intendantsko skladišče navedenih garnizij, ali franko vagon kaka druga železniška postaja in se bo interesentom dalo vojne tovarne liste za uporabo. Pripravljeno seno in slamo kupuje se takoj po tržni ceni. Želi se, da bi bilo seno in slama prešano, ali da se ne prešano vozi v intendantska skladišča iz vasi v bližini garnizij. Kavejio 5%, položi se lahko v gotovini ali v senu. Pogoje se lahko vidi v navedenih uradih. Ako se seno takoj odda v intendantsko skladišče, ne položi se kavejio, ampak ara. Komanda Dravske divizijske oblasti, E. broj 13.105.

Razpis za nabavo službene uniforme železniškim poduradnikom in slugam. Ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu razpisuje natečaj za nabavo 260 kom. bluz, 260 kom. hlače, 270 kom. kap in 95 komadov sukenj za poduradnike ter 560 kom. bluz, 560 kom. hlače, 660 kom. čepice in 255 kom. sukenj za uradne sluga. Blago je predpisano, temnozeleno in iz sukna. Podrobne informacije daje interesentom vsak dan od 10. do 12. ure dopoldne ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu, uprava materijala, soba št. 96, II. nadstr. Pravilno kolkovane ponudbe je vlagati pri gori imenovani upravi pod označbo »Ponuda za nabavo službenih odjele najkasneje do 10. septembra t. l.

Nabava usnja. Uprava vojne opreme v Beogradu razpisuje na dan 10. septembra ofertno licitacijo, ki se bo vršila v njenem uradu, za nabavo raznega usnja in sicer: 60.000 kg kravjega usnja, 15.000 kg usnja za področje in 10.000 kg drugega usnja. Ponudbe naj se vposljejo zapечатene in z 20 din. kolokovane navedeni upravi. Kavejio znaša za kravje usnje 442.800 din., za drugo vrsto 110.000 din., za tretjo vrsto pa 73.000 din.; skupaj 627.800 din.

Razno.

Ljubljanski veliki semenj se otvori neprekleno v soboto, dne 3. septembra 1921, ob 10. uri dopoldne. Treba je vsled tega, da je vse blago, ki ga name- ravajo posamezne firme razstaviti, najkasneje do dne 29. avgusta t. l. na sejskem prostoru. Vsaka tvrdka pa mora svoje prostore najkasneje do dne 31. avgusta t. l. popolnoma opremiti.

Ministrstvo saobraćaja je predložilo Ljubljanskega velikega semnja dovolilo, da smejo železniške direkcije v Beogradu, Zagrebu, Sarajevu in Subotici opremiti kolodvore in železniške vozove z reklamnimi tablicami za Ljubljanski veliki semenj.

750 začasni zakonov in uredb. — Zakonodajni odbor je prejel v revizijo do sedaj od raznih ministerstev 750 z. začasni zakonov, uredb, pravilnikov, rešenj ministerskega sveta in drugih aktov zakonodajnega značaja. Ti spiski, urejeni v dele, izidejo v posebni izdaji Službenih Novin.

Kranj: Sprejeli smo in priobčujemo: Povodom pogreba Nj. Veličanstva Kralja Petra I. Osvoboditelja in ujedinitelja so bile vse trgovine po širni Sloveniji cel dan zaprte. Kakor čujemo, je delalo v tem oziru izjemo mesto Kranj. Zakaj neki? Se li ni mogel običajni tržni dan preloziti na torek, kot to vedno v slučaju, če pada na ponedeljek cerkveni praznik? To belježimo zgolj iz razlogov, ker želimo v bodoče disciplinirati tudi v trgovskih krogih.

Premestitev mitnice. Vsled svoječasne sklepa v obč. svetu se imajo izvršiti pri mitnicah sledeče izpremembe: Mitnica na Gosposvetski cesti se premesti v Spodnjo Šiško v bivše lokale policijske straže. Ob periferiji pa bodo postavljene čuvajnice za stransko dohode, kjer se bo po paznikih pobirala kakor drugod običajno, užitina za blago, dachu podvrženo. Istotako se premesti mitnica z Dunajske ceste k artiljerijski vojašnici, ob stranskih dohodih se postavijo kakor zgoraj, male čuvajnice. Pri železniškem prehodu tik skladišča drž. kolodvora se zgradi malo poslopje za prejemnika in užitinske organe, ki bodo pregledovali blago užitnini podvrženo.

Otvoritev telefonske centrale na Raketu. Pri postnem in brzojavnem uradu Raketa se je otvorila telefonska centrala

z javno govorilnico za krajevni in med-krajevni promet z omejeno dnevno službo.

Prijave privatnih vojnih odškodnin. Vsi oni državljani iz bivše Srbije in Crnogore, katerim so avstrijske oblasti ali posamezni avstro-ogrski podaniki za okupacije odvzeli denar, živino ali kak-ke druge vrednostne predmete, se po-zivljajo, naj to naznanijo oddelku za iz-vršitev mednarodnih pogodb v Beogra-du, Frankopanska ulica 22 najdalje do 30. septembra. Javijo naj se samo taki predmeti, za katere morejo lastniki do-kazati, da so njihovi. Treba je tudi na-vesti točen opis predmeta in po možno-sti imenovati osebo, ki je predmet vze-la ter eventualno čas ropa in kje se do-tična oseba sedaj nahaja, če bi bilo to znano oškodovanemu. Iz oddelka za iz-vršitev mednarodnih pogodb v Beo-gradu.

Regulacijski načrt za mesto Beograd. Občinska uprava za mesto Beograd je razpisala natečaj za izdelavo re-gulacijskega načrta za mesto Beograd. Načrti morajo biti izročeni do 30. mar-ca 1. 1922. občinski upravi. Določene so sledeče nagrade: Za najboljši projekt 150.000 dinarjev, druga nagrada 120.000 dinarjev, dve tretji nagradi po 75.000, tri četrte nagrade po 35.000 dinarjev. V razsodišču sta poleg predstavnikov ob-štine, univerze, prometnega ministrstva, ministrstva za javna dela, inženerskega društva itd. tudi predsednika francoskega in švicarskega inženerskega dru-štva.

Nova osnovna produktna borza v Newem Sadu začne poslovati v torek, dne 30. avgusta 1921 ob 11. uri dopold.

Zastopstvo specialne tovarne za hidraulične stiskalne naprave J. Dieffenbacher-ja sinovi v Eppingen, zavod za gradbo strojev ima za Avstrijo, Čeho-slovaško in za balkanske države Aleksander Deutsch, Wien 1., Lugeck 7.

Razstava planinskih in pokrajinskih slik. — Slovensko Planinsko Društvo otvori konec prihodnjega tedna razstavo planinskih in pokrajinskih slik v Jako-pičevem paviljonu v Lattermanovem drevoredu. Razstavljeni so dela znanega padlega amateur-fotografa Bogum. Brin-ška, dalje Josipa Kunaverja, slike in fotografije Valent. Kodnika iz Bohinja, Maksa Koželja iz Kamnika in ing. Do-micelja iz Rakeka. Otvorjena od 9—12 in od 3—6 ure popoldne. Vstopnina 2 din., za dijake in vojakke 1 din. — Slovensko Planinsko Društvo hoče s ta način pokazati obiskovalcem velikga semnja prirodno lepoto in krasoto naših krajev in planin.

Tržna poročila.

Hmelj.

VII. brzojavno tržno poročilo.

Zatec, 19. VIII. 1921. Zivahno po-vpraševanje, letošnji pridelek se plaču-je po 6000 do 6500 č. K za 50 kg; let-nik 1920 se plačuje po 5000 do 5200 č. kron za 50 kg. — Zelo čvrsto.

VIII. brzojavno tržno poročilo. Za-tee, 22. avgusta 1921. Mirno nakupo-vanje po deželi po 6200—6500 č. k. za 50 kg; razpoloženje neizpremenjeno. Hmeljarsko društvo.

IX. brzojavno poročilo. Zatec, 23. avgusta 1921. Stanje čvrsto, cene rastoče. 6200—6700 č. K za 50 kg.

Svila.

Lion: Greges Cevennes extra 10/12 fr. 180, do 12/16 fr. 175, ler ordre 12/16 fr. 170, Italie extra 12/16 fr. 175, ler ordre 12/16 fr. 165 do 170, 2e ordre 9/11 fr. 160, Piemont et Meesine extra 11/13 fr. 180, ler ordre 12/16 fr. 170, 2e ordre 12/16 fr. 160 do 165, Brousse ler ordre 16/18 fr. 150, Organsins Italie ler ordre 26/30 fr. 175, Trames Italie 2e ordre 26/30 fr. 160, Greges Chine filatures: Double deer ler fil 10/12 (disponible) fr. 200, Ewo best 9/11 (disponible) fr. 195, Rayon d'or ler et 2e fil 11 (a livrer) fr. 195, Bayard extra 9/11 (disponible) fr. 190, Centaure extra 9/11 (disponible) fr. 185, Pature extra 13/16 (disponible) fr. 170, Foch extra et l. 10/12 (dispo-nible) fr. 160, Greges Canton filatures: Chun sun hang 13/15 (en mer) fr. 165, Chee chun wo 13/16 disponible) fr. 160, Best l. 13/15 (a livrer) fr. 155 do 160, Best l. 18/22 (en mer) fr. 135, Greges Japon filatures: l. 1/2 13/15 (disponible) fr. 160 do 170, l. 1/2 13/15 (a livrer) fr. 165.

Bombaž.

New-York: loco 12.90 (dan preje 12.15), avgust 12.34 (11.57) sep-tember 12.64 (11.87), oktober 12.89 (12.14), november 13.17 (12.38), decem-ber 13.45 (12.65). **New-Orleans** loco 11.75, oktober 12.38, december 12.71. **Bremen:** 24.20 M. kg. London po lb: para, Harol fine, skladišče 11 1/4 di Crepe 9 d.

Čevlji.

Dunaj: otroški (26 do do 30), čr-ni boxkalf in Cheureaux 850 K, gove-ji box in naravna koža 800, barvani 1000, goodyear Welt črni 1150, bar-vani 1550, na debelo, čevlji za deklice (31 do 36) Makay najboljši usnje 975 do 1200, goodyear Welt 1400 do 2000 K.

Borza.

25. avgusta

Zagreb, devize: Berlin 209.50 do 210, Milan 759 do 761, London 662 do 664, Newyork ček 177.50 do 179, Pa-riž 1375 do 1379, Praga 213.25 do 213.75, Švica 3025 do 3035, Dunaj 16.90 do 17.05, Budimpešta 46.50 do 46.75, valute: dolar 176 do 176.50, avstrijske krone 18 do 18.75, rublji 31 do 33, češke krone 215, napoleoni 675 do 629, marke 208 do 211, lire 753, do 755, madžarske krone 45 do 47.

Jadranska banka 1950. Ljub. kre-ditna banka 815. Slov. eskomptna ban-ka 620. Ljub. strojne tovarne in livarne 860.

Beograd, valute: dolar 44.20, franki 340, marke 52.50, avstrijske krone 4.40. devize: London 165.52, Pariz 341, Pra-ga 52.90, Dunaj 4.17, Berlin 52.40, Solun 231, Milan 186.

Razširjajte Trgovski list!

Oglašajte v 'Trgovskem Listu'!

Underwood

najboljši ameriški pisalni stroj sedanosti

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom ne-izrabljive stekl. plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20—20

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10. Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Banka Makso Mautner, Zagreb

Brzojavi: Mautnerbanka. Gajeva ul. 1. Telefon 5-62.

Giro-konto: Nar. banka SHS. - Ček-konto: Pošt. ček. urad Zagreb 33.018.

Izplačuje in daje čeke na Dunaj, v Prago, Trst, kakor tudi na druga inozemska tržišča po najugodnejši dnevni ceni. Izvršuje najkulantneje vse bančne in finančne posle. — Kupuje in prodaja efekte in valute najugodneje, — Prevzema vloge ne tekoči račun, na daljši rok pod ugodnimi pogoji.

ELINGER FRÖHLICH IN KO., Wien zastopstvo za SHS in skladišče **JAKOB KOHN IN SIN, Brod na Savi** veletrg. špirita in špirit. pijač

priporoča svoje esencije za likerje, maline, razne nestru-pene barve za izdelovalce li-kerjev, sode in maline.

PAVILJON E št. 46

Ljubljanski veliki semenj 3. do 12. septembra.

F. ČUDEN LJUBLJANA.

ENGROS. Double amerik., double srebrna bižuterija Ure stenske, budilke to-varne »Becker«. Zlato in srebro, izdelki »Zlatarke« (Pacchiaffo), tovarne v Celju in Zagrebu. China-srebrni jedilni pribori »Sandrik«. Alpaka jedilni pribori za hotele in restavracije.

Zlomljeno zlato v vsaki množini, kupujemo po najvišjih cenah.

Na debelo in drobno najceneje kupite

trgovski in kancelijski gladek, črtan, kariran in kvadriran, pisni in mapah in škatljah, ubran (Krepp), svileni, klosetni in ovojni razne zvezke za srednje in višje šole, raznovrstne kuverte in razglednice, čipke za stelaže ozke in v polah, kredo, peresa, svinčnike, radirke ter razne druge pisarniške in šolske potreb-ščine pri

PAPIR

L. PEVALEK, LJUBLJANA, Židovska ulica 4.

Vsakovrstne

slamnike in klobuke

Ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke in deklice ter posebno izbiro najnovejših damskih tovarna modelov. **Franjo Cerar, slamnikov** Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.

Različne torbice (cekarje), različna stojala za cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se sprejemajo različni stari klobuki in slamniki v Ljubljani pri tvrdki Kovačević in Tršan, Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto.

ČEBULO radečo

oferiramo v vseh množinah po najnižjih dnevnih cenah. **FR. ŽGEČ TRGOVEC** v Strejcih p. Moškanjci

SLOVENSKA BANKA LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mestnega Doma“

Obreštuje najugodnejše loge na knjižice in v tekočem računu. Izvršuje se bančne posle najkulantneje. — Vplačana delniška glavnica K 30.000.000. — Telefon št. 567. Čekovni račun št. 12.200.

Ne pozabite! Kadar pridete v Ljubljano na velesejem si ogledati veletrgovino manufakture **Dular & Fabiani, Dunajska c. pri Balkanu.**

Hedžet & Koritnik — Ljubljana

Frančiškanska ulica 4

MANUFAKTURNA
blagovnica na debelo

Edina razprodaja vseh vrst
specijalnega
mavca - gipsa
za celo kraljevino SHS.

Tvornic: Stanz, Kindberg, Sem-
merring, Schottwien, Puchberg,
Auseewiesen etc., nudi po najnižji
ceni iz svojih zalog:

Ljubljana, Osijek, Novi Sad, Zemun

Kosta Novakovič
veletrgovina mavca

Ljubljana, Židovska ulica št. 1.

I. SANDRIN, Ljubljana, Mestni trg 6

Velika zaloga vsakovrstnega
usnja, kož, podplatov, gonilnih jerme-
nov in boksa NA DEBELO.

Ign. Žargi = „Pri nizki ceni“
Ljubljana, Sv. Petra c. 3.

Trgovina z drobnim, pletenim in modnim
blagom ter raznim perilom in kravatai
na debelo in drobno.

Velika izbira potrebščin za
krojače in šivilje.

Erjavec & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“
trgovina z železnino
in cementom
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühlaisen)
nasproti Križanske cerkve.

Ne slabite naše valute
z nepotrebnimi importi!

Gazela milo

Je prvovrstne kakovosti in
ca 20% ceneje kot enako-
vredno importirano milo.

Milarna in svečarna
d. d. v Ljubljani.

VELETRGOVINA
Gregorc & Verlič
Ljubljana

priporoča
špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna posrežba!

Brzjavlj: GRELIČ.

Telefon interurb. štev. 246.

— Zahtevajte cenike! —

Medić, Rakovec & Zankl, prej:
A. Zankl
sinoj.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavlj: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

English varnishes:

Angleški laki:

COPAL VARNISH.

Kopalov lak za znotraj.

FINE COPAL VARNISH.

Fini kopalov lak

za znotraj.

SUPERFINE COPAL

BODY VARNISH.

Lak za kočije, najfin.

FINE COPAL CAR-

RIAGE BODY VARNISH.

Lak za kočije, fini.

PALE FLATTING

VARNISH SPRF.

Brusilni fini prep. lak.

PALE FLATTING

VARNISH UNIVERSE

Brusilni prepar. lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH FINE.

Fini zračni lak.

EXTERIOR COPAL

VARNISH SPRF.

Najfinejši zračni rap. lak

PALE SICCATIVE

FLUID

Sikatif, svetel.

DARK SICCATIVE

FLUID.

Sikatif, temen.

SPRF. WELLRIGHT

VARNISH.

Lak za kočijske stalke,

najfinejši.

Priznana najboljša in

zanesljiva kakovost:

barve za obleke, vse

vrste barv, suhe in olj-

nate, mavec (Gips),

mastene (Federweiss),

strojno olje, karbolinej,

steklarski in mizarski

klej, pleskarski, slikar-

ski in mizarski čopiči,

kakor tudi drugi v to

stroko spadajoči

predmeti.

„MERAKL“.

Lak za pode.

„MERAKL“.

Linoleum lak za pode.

„MERAKL“.

Emajlni lak.

„MERAKL“.

Brunoline.

English varnishes:

Angleški laki:

JAPAN BLACK

VARNISH.

Lak za gvozdje, japan.

FINE JAPAN BLACK

VARNISH.

Fini črni japonski lak.

QUECK BLACK

VARNISH

Japon. lak s silkativom.

ISOLATING BLACK

VARNISH.

Izolirni lak.

LIQUID DRIERS PALE

Terebina svetla.

LIQUID DRIERS DEEP.

Terebina temna.

DAMAR VARNISH.

Damarov lak.

ENAMEL VARNISH

WHITE.

Emajl beli.

ENAMEL VARNISH

BLUE, RED, GREEN.

Emajl moder, rdeč,

zelen.

FINE ENAMEL

VARNISH WHITE.

Emajl beli, izredno fini.

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Jedilno orodje

vsake vrste, kakor žlic, vilic, nožev,
zajemalk (Schöpfer) in druge kuhinjske
posode iz aluminija ter

svinčene plombe

dobavlja v vsaki množini

Tvornica „Cinal“,
Celje.

Novoustanovljena lastna gal-
vanizacijska naprava

sprejema po nizkih cenah vse pred-
mete v poniklanje, pobakrenje in po-
medenje. Ista prevzame tudi vsa vli-
valna dela iz aluminija, cinka in medi
(Messing).

Kupuje stare kovine

po najvišjih cenah.

Dular & Fabiani

veletrgovina
manufakture

Ljubljana, skladišče Balkan.

Priporoča svojo bogato zalogo
po najnižjih cenah.

Samo na debelo.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA
Šelenburgova ul. 1

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in
Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20.000.000 K. - Rezerve okrog 6.000.000 K.

Brzjavlj naslov: ESKOMPTNA. - Telefon interurb. št. 146.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulanineje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: efektov, deviz,
valut. - Eskompt menic, faktur, terjatev. - Akreditivi.
Borza.